

آموزه‌های بودا و کنفوسیوس

دکتر گاليله سوماناسیری

مترجم: اکبر برخورداری

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

معاونت پژوهشی و آموزشی

مرکز مطالعات فرهنگی - بین‌المللی

BQ

گاليله سوماناسيري

۴۶۱۰ آموزه‌های بودا و کنفوسیوس / نوشته گاليله سوماناسيري؛ ترجمه اکبر
۹ س ک ر برخورداري. تهران: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامي، معاونت
۱۳۸۳ پژوهشي و آموزشي، مرکز مطالعات فرهنگي - بين المللي، ۱۳۸۳
۲۴۹ ص. ISBN: 964 - 8121 - 68 - 0

فهرستنويسی بر اساس اطلاعات فيبا.
کتابنامه

۱. بودا و بوديسم و کنفوسیوس گرايي ۲. کنفوسیوس گرايي و بودا و بوديسم
الف. برخورداري، اکبر، مترجم، ب. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامي، مرکز
مطالعات فرهنگي - بين المللي ج. عنوان
کتابخانه ملي ايران

۳۳۲۵۹ - ۸۲م

انتشارات بين المللي الهدى

تهران - صندوق پستی: ۲۳۶۳ - ۱۴۱۵۵

تلفن: ۶۲۰۶۲۶۱ - ۶۲۰۶۲۲۰ فاکس:

عنوان: آموزه‌های بودا و کنفوسیوس

مؤلف: دکتر گاليله سوماناسيري

مترجم: اکبر برخورداري

ویراستار: زهرا سبحاني

حروفچيني و صفحه آرايي: الهام خوشدوني فراهاني، سپيده ملاطايه

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۳

شمارگان: ۱۵۰۰ جلد

ناشر: انتشارات بين المللي الهدى

شابک: ۰ - ۶۸ - ۸۱۲۱ - ۹۶۴

پست الكترونيكي: C.C.I.S@icro. org

اين اثر توسط مرکز مطالعات فرهنگي - بين المللي انتشار يافته است و کليه حقوق

برای اين مرکز محفوظ می‌باشد.

آدرس: تهران، بزرگراه رسالت، مجتمع امام خميني (ره) ساختمان ۱۴

تلفن: ۸۱۵۳۳۸۶ - ۸۱۵۳۳۹۵ فاکس: ۸۱۵۳۳۶۹

فهرست مطالب

مقدمه الف

بخش اول

بودا و کنفوسیوس ۲

رسالت بودا و کنفوسیوس ۱۵

اهم آموزه‌ها ۳۰

جهان‌بینی شکل یافته توسط بودا و کنفوسیوس ۳۶

اهداف و تعالیم بودا و کنفوسیوس ۴۳

بخش دوم

اصول اعتقادی در آموزه‌های بودا و کنفوسیوس ۵۵

اخلاق ۵۸

روابط اجتماعی ۷۰

اولیا و فرزندان ۷۵

استاد و شاگرد ۷۸

شوهر و زن ۷۹

ارتباط دوستی ۸۱

زیر دست و زیر دست ۸۵

مراد و مرید ۸۶

سیاست ۸۸

پی‌نوشت ۱۰۸

بخش سوم

- توسعه بودیسم در مقایسه با مکتب کنفوسیوس ۱۱۷
- معرفی بودیسم به چین ۱۲۰
- آگاهی چینی‌ها درباره بودیسم به قبل از ظهور سه سلطان و پنج خاقان
باز می‌گردد ۱۳۱
- مردم چین از عهد سلسله ژو بودیسم را می‌شناختند ۱۲۳
- کنفوسیوس بودا را می‌شناخت ۱۲۶
- بودیسم در عهد آشوکا در چین نشر یافت ۱۲۷
- اعزام هیات‌های تبلیغی توسط آشوکا به چین ۱۲۸
- آگاهی چینی‌ها از بودیسم در عهد "هن وودی" ۱۲۹
- پی‌نوشت ۱۶۵

بخش چهارم

- مناقشات بین آموزه‌های بودا و کنفوسیوس ۱۷۰
- پاسخ‌گویی بودیسم به اتهام‌های رقیب ۱۹۹
- پی‌نوشت ۲۱۰

بخش پنجم

- تأثیر اجتماعی اختلاط آموزه‌های بودا و کنفوسیوس ۲۱۳
- پی‌نوشت ۲۴۰
- کتابنامه ۲۴۳

مقدمه

در قرن ششم قبل از میلاد مسیح، دو حکیم و متفکر در دو منطقه تمدن خیز، ظهور کردند و هر یک از آنها منشاء تحول بزرگی شدند. بودا با اندیشه‌های اخلاقی و آموزنده خود مردم هند را از قیدوبند آداب و سنن هندوئیسم رهایی بخشید و کنفوسیوس جامعه آن روز چین را متحول ساخت. امروزه اندیشه‌های بودایی بر بخش وسیعی از شبه قاره هند و آسیای جنوب شرقی سایه افکنده و بیش از هفتصد میلیون تن از جهانیان را زیر چتر خود دارد. بودائی‌ان در دهه‌های اخیر دامنه تبلیغاتشان را از آسیا فراتر برده‌اند و با تبلیغات گسترده سعی کرده‌اند انسانهای خسته از تکنولوژی و صنعت اروپا و آمریکا را به سوی خود جلب کنند. آنها مدعی‌اند که قرن بیست و یکم متعلق به آنهاست.

بسیاری از محققان بر این باورند که برخی از اندیشه‌ها و آموزه‌های این دو حکیم به یکدیگر شبیه است. بنابراین، آنها با افکار یکدیگر کاملاً آشنا بوده‌اند. شباهت آراء و اندیشه‌های این دو حکیم همواره موضوع تحقیق و پژوهش محققان بزرگ تاریخ بوده است و اندیشمندان با مقایسه‌ی این دو مکتب پژوهشهای گسترده‌ای انجام داده‌اند. دکتر گائیل سو ماناسیری از جمله پژوهشگرانی است که در مکتب بودیسم پرورش و نمو یافته و با ترک دنیا و پوشیدن خرقه‌ی رهبانیت تمام هم‌ خویش را وقف این مکتب کرده است.

راهب سو ماناسیری برای درک عمیق آئین بودیسم در دانشگاه کلانیای

سريلانكا تا مقطع فوق لیسانس ادامه تحصیل داد و آنگاه برای تکمیل مطالعات عازم هند و چین شد. او در چین با زبان چینی و مکتب کنفوسیائیزم آشنا شد. اینجانب در ملاقاتی که با وی - به عنوان رئیس بخش مطالعات ادیان و فلسفه تطبیقی دانشگاه پالی و بودیسم کلمبو داشتم، این کتاب را که حاصل سالها پژوهش و تحقیق او در این زمینه است به من هدیه کرد. نویسنده در این کتاب نسبتاً کم حجم اما وزین تلاش کرده آرا و افکار دو معلم بزرگ تاریخ و تأثیر متقابل آنها را ترسیم کند.

کتاب در پنج فصل تنظیم شده که فصل اول آن به معرفی بودا و کنفوسیوس و بستری که افکار و اندیشه‌های آن دو در آن شکل گرفته است می‌پردازد و جهان‌بینی و اهداف و تعالیم و آموزه‌های آن‌ها را تشریح می‌کند. فصل دوم درباره‌ی اصول اعتقادی و نظریات این دو مکتب درخصوص مسائل اجتماعی و روابط انسانها با یکدیگر و نحوه اداره جامعه است. در فصل سوم چگونگی ورود بودیسم به چین و اقبال اهالی این خطه از آئین بودیسم تشریح شده است. نویسنده در این فصل تلاش کرده ثابت کند کنفوسیوس به ظهور حکیمی چون بودا بشارت داده و اندیشمندان بزرگ چینی نه تنها آیین وی را پذیرفته‌اند بلکه برای ترویج آن جانفشانی کرده‌اند. فصل چهارم کتاب به درگیری‌های پیروان دو مکتب پرداخته است. در این فصل به دشمنی پیروان کنفوسیوس و آزار و اذیت طرفداران بودا از سوی مخالفین و حکام چین و تخریب آثار بودا در این کشور اشاره شده و در فصل پنجم به تأثیر عمیق بودیسم بر فرهنگ چین و پذیرفته شدن بسیاری از تعالیم بودایی توسط چینیها و حتی مریدان کنفوسیوس پرداخته شده است.

ترجمه آثار بودایی علاوه بر ادبیات بر بسیاری از علوم اجتماعی در چین تأثیر گذاشته است و چینی‌ها از این طریق با علوم ستاره‌شناسی، پزشکی و سایر علوم هندیان آشنا شدند.

اگر چه نویسنده از منظر یک راهب بودایی تلاش می‌کند که برتری و جامعیت آئین بودیسم را ثابت کند ولی این امر از ارزش چنین کتابی - که مستند به منابع و مآخذ چینی و هندی و حتی آثاری از نویسندگان و مورخان بزرگ اروپایی است، نمی‌کاهد، لازمه استفاده از چنین منابعی تسلط بر زبان‌های پالی، هندی، چینی و انگلیسی است که نویسنده از آن برخوردار است.

امید آن دارم که با برگردان این اثر به زبان فارسی توانسته باشم - هر چند اندک اندیشه‌های این دو متفکر جهانی را معرفی کنم. ذکر این نکته خالی از فایده نیست که برخی از واژه‌ها در مکاتب فلسفی و دینی بار معنایی عمیقی دارند که به توضیح بیشتر نیاز است. در خاتمه از آقای ابوالفضل حقیری و خانم زهرا سبحانی ویراستاران کتاب و نیز جناب آقای مهدی زارعی که لغات چینی را به فارسی برگردانده است، کمال امتنان و تشکر را دارم.

اکبر برخوردار